

مستشرقان و وحی

نقد دیدگاه مستشرقان

نسبت به وحی الهی قرآنی

دکتر فاطمه قمبری صفری کبوی (شیرازی)

انتشارات بیکران دانش

وابسته به مؤسسه فرهنگی و هنری بیکران دانش و فرهنگ

سرشناسه	قنبری صفری کوچی (شیرازی)، فاطمه، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	تشرقان و وحی: نقد دیدگاه مستشرقان نسبت به وحی الهی قرآنی / فاطمه قنبری صفری کوچی (شیرازی).
مشخصات نشر	تهران: بیکان دانش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	ع. ۵۱۲ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۱۰۰۲-۲-۹
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۴۶۵ - ۴۸۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	نمایه.
عنوان دیگر	نقد دیدگاه مستشرقان نسبت به وحی الهی قرآنی.
موضوع	وحی -- اسلام
موضوع	Revelation -- Islam
موضوع	وحی
موضوع	Revelation
موضوع	وحی -- اسلام -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	Revelation -- Islam -- Qur'anic teaching
موضوع	خاورشناسان -- دیدگاه درباره وحی و الهام
موضوع	Middle East specialists -- Views on revelation
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ م ۹۴ ق ۳ / BP۲۲۰
رده بندی دیوبی	۴۳ / ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۴۱۱۷۳

عنوان: مستشرقان و وحی، نقد دیدگاه مستشرقان نسبت به وحی الهی قرآنی

تألیف: دکتر فاطمه قنبری صفری کوچی (شرازی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۱۹۴-۲-۹

چاپ اول: ۱۳۹۵

ناشر: بیکران دانش

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۲۰،۰۰۰ ریال

نشانی: تهران - صندوق پستی ۳۷۳-۱۸۷۳۵

تلفکس و پیامک: ۵۵۹۳۶۴۶۹-۰۲۱

وبسایت: www.infinitt.ir

رایانامه (ایمیل): info@infinitt.ir

© کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است و تکثیر، چاپ، ترجمه یا اقتباس از تمام یا قسمتی از

این اثر به هر شکل ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

سخن ناشر

در اثر بی‌مهری‌های فراوانی که طی دهه‌های اخیر در حق کتاب و کتاب‌خوانی صورت گرفته، شرایطی برای صنعت نشر به وجود آمده که هرروز شاهد تعطیلی یک انتشارات یا تغییر شغل یک کتاب‌فروشی سابقه‌دار هستیم و سرانه مطالعه کتاب به پایین‌ترین میزان خود رسیده است.

اما انتشارات بیکران دانش در این برهه، رسالت خود را در پایداری و استقامت در برابر سختی‌ها و تلاش در جهت تعالی فرهنگی جامعه اسلامی و نشر کتب با موضوعات متنوع می‌داند و فارغ از هرگونه چشم‌داشتی، می‌کوشد با تشویق علاقه‌مندان به زیست‌اندیشی، از هر نگرش و سلیقه‌ای در چارچوب قوانین و مقررات، افکار و نظرات ایشان را به اختیار حراندگان قرار دهد و با مشارکت خود نویسندگان، عده‌ای را به جمع کتاب‌خوانان بیفزاید.

این مشارکت موجب شد آثار و دست‌نوشته‌های ارزشمندی که با انگیزه و پشتکار فراوان تولید شده، ولی به دلیل عدم فعالیت همکاران ناشر، در کشوی میز شخصی صاحبان اثر یا حداکثر در قفسه پایان‌نامه‌های دانشکده‌ها باقی مانده بودند، به دست علاقه‌مندان دانش و فرهنگ برسد.

شما خواننده عزیز نیز اگر اثری در دست دارید، بدانید که رای عرضه عمومی آن، انتشارات بیکران دانش دستتان را می‌فشارد و تا پایان در کنار می‌ایستد و پذیرای نشر افکار و عقاید، تحلیل‌های سیاسی و اجتماعی، یافته‌های علمی، جزوات آموزشی، پایان‌نامه‌های تحصیلی، داستان‌های کوتاه و بلند و اشعار و سروده‌های شما است.

امید است با خواندن کتاب «مستشرقان و وحی»، نقد دیدگاه مستشرقان نسبت به وحی الهی قرآنی» که به قلم سرکار خانم دکتر فاطمه قنبری شیرازی به رشته تحریر درآمده، ضمن استفاده از محتوای ارزشمند آن، با عزمی راسخ با ما تماس بگیرید و نام خود را در فهرست اهل قلم درج کنید.

دیرمکران دانش، صاحب اثر توان شد کافی ست حرف دل را خوانا نوشته باشی

فهرست:

۱	مقدمه
۵	کلیات و مفاهیم
۶	کلیات
۷	اهمیت و ابعاد مسئله
۱۰	بررسی آثار پیشین
۲۰	مفاهیم
۲۰	مفهوم واژه‌های کلیدی
۴۳	واژه‌های متناظر با مفهوم وحی
۵۲	نتیجه
۵۳	امکان، اقسام و خطاناپذیری وحی
۵۴	امکان وحی
۵۵	امکان انکار وحی
۵۷	علل امکان انکار وحی
۵۹	منکران وحی رسالی
۶۴	نقد و بررسی دیدگاه‌های منکران وحی
۷۵	اقسام وحی
۷۵	وحی مستقیم
۷۸	وحی من وراء حجاب
۷۹	القای وحی به وسیله فرشته
۸۲	حقیقت وحی قرآنی و تحلیل وحی در اندیشه متفکرین اسلامی
۸۲	حقیقت وحی قرآنی در اندیشه مفسرین

۸۵.....	تحلیل عقلی وحی قرآنی در اندیشه غیرمفسرین
۹۵.....	وحی نبوی از دیدگاه عرفا
۹۹.....	حقیقت وحی، جایگاه وجودی و حاملان آن
۱۰۰.....	حقیقت وحی
۱۰۰.....	تبیین حقیقت وحی
۱۰۱.....	وحی و نسخ نزول
۱۰۹.....	اقسام و فرایند نزول وحی
۱۱۰.....	اقسام وحی رسالی
۱۳۰.....	دیدگاه ما بر وحی
۱۳۴.....	مصونیت وحی
۱۳۶.....	اقسام مصونیت وحی
۱۴۰.....	فرشتگان و مصونیت وحی
۱۶۷.....	حقیقت نبوت و عصمت
۱۷۷.....	ارتباط وحی و عصمت
۱۸۵.....	مصونیت وحی از تحریف
۱۸۷.....	جایگاه و حقیقت وحی در اندیشه علمای اسلام
۱۸۷.....	چیستی وحی در نگاه متکلمین
۱۹۰.....	متکلمین اهل سنت و مسأله وحی
۱۹۱.....	فلاسفه شیعه و مسأله وحی
۲۰۹.....	عرفا
۲۱۲.....	ادله قرآنی بر وجود شناختی وحی
۲۱۸.....	دیدگاه مشهور مسلمانان و مستشرقان نسبت به وحی، الفاظ و معانی آن

۲۱۹	وحيانی بودن الفاظ و معانی قرآن
۲۲۹	دیدگاه مستشرقان نسبت به وحی الفاظ و معانی و اقسام آن
۲۳۸	بررسی تطبیقی وحی در ادیان
۲۳۸	یهودیت
۲۳۹	مسیحیت
۲۴۸	هم ادیان توحیدی با مجموعه کتب مقدس
۲۵۲	وحی بر پیامبران و پیامبر اسلام (ص)
	بررسی و نقد مصدر وحی قرآنی از دیدگاه مستشرقین و مروجان افکار آنها
۲۸۷	
۲۸۸	نبوغ اجتماعی، مصدر و قرآن
۲۸۹	دیدگاه مستشرقین در مورد نبوغ اجتماعی
۲۹۱	وحی؛ تبلور دانش درونی (نبوغ)
۲۹۳	نقد نظریه نبوغ
۳۰۴	اقتباس قرآن از کتب پیشین
۳۰۴	تبیین دیدگاهها در خصوص اقتباس قرآن از کتب پیشین
۳۰۶	نقد و بررسی دیدگاهها پیرامون اقتباس قرآن از کتب پیشین
	نقد و بررسی نظر مستشرقان در نگاه تفسیر المنار و المیزان پیرامون
۳۲۳	داستانهای تورات و انجیل
۳۲۷	مصدریت فرهنگ زمانه
۳۲۷	تأثیرپذیری قرآن از فرهنگ زمانه
۳۳۴	نقد بر تأثیر قرآن از فرهنگ زمانه
۳۳۸	انواع مواجهه قرآن با فرهنگ زمانه

نقد و بررسی دیدگاه محمد آرکون در اقتباس قرآن از فرهنگ زمانه.....	۳۴۸
مصدریت عالمان یهودی، مسیحی و دیگر ادیان برای قرآن.....	۳۵۵
بررسی نظریه مصدریت عالمان یهودی و مسیحی برای قرآن.....	۳۵۵
نقد و بررسی نظریه اقتباس از عالمان یهودی و مسیحی.....	۳۵۶
مصدریت القائنات شیطانی، صرع و جنون.....	۳۶۳
القائنات، شیطانی، مصدر قرآن.....	۳۶۳
نقد و بررسی القائنات شیطانی به عنوان مصدر قرآن.....	۳۶۵
صرع و جنون در نقد آن.....	۳۶۷
دیدگاه رؤیای رسولانه و اعتراف مستشرقین به صداقت پیامبر ﷺ.....	۳۶۹
دیدگاه‌ها و تبیین رؤیای رسولانه سروش (مروج افکار مستشرقین).....	۳۶۹
نقد رؤیای رسولانه.....	۳۷۲
اعتراف مستشرقین به صداقت پیامبر ﷺ در نبوتش.....	۳۸۷
نسبیت فهم، تجربه دینی و وحی الهی قرآن از نگاه مستشرقین و مروجان افکار آن‌ها.....	۳۹۲
نظرات مستشرقین و مروجان افکار آن‌ها پیرامون وحی الهی و تجربه دینی.....	۳۹۲
نقد و بررسی نظرات مستشرقین و مروجان افکار آن‌ها پیرامون وحی الهی.....	۳۹۹
قرآن و تجربه دینی.....	۳۹۹
جمع‌بندی و نتیجه نهایی.....	۴۱۸
پیشنهادها.....	۴۲۷
فهرست‌ها.....	۴۲۹
آیات.....	۴۲۹

۴۴۴	 احادیث
۴۴۶	 اعلام
۴۵۹	 کتب
۴۶۵	 منابع
۴۸۴	 سایت‌ها
۴۸۴	 فرگانه‌ها
۴۸۴	 دانش‌نامه‌ها
۴۸۵	 معجم
۴۸۵	 نشریات
۴۸۶	 پایگاه‌ها و صفحات اینترنتی
۴۸۸	 منابع انگلیسی

مقدمه

حمد و سپاس، خدایی را که انسان را مستعدترین مخلوق خویش قرار داد تا با بهره‌گیری از شکوفایی استعدادهایش به عالی‌ترین مقامات هستی برسد و برای راهنمایی بشر کتاب هدایت بنام قرآن، بر بزرگ‌ترین پیامبرش فرستاد تا قانون سعادت را به آنان هبه کرده باشد.

وحی هرآدمی، پایه و قوام بعثت پیامبران و مهم‌ترین و ارزنده‌ترین گهر آسمانی بر دامن زمین بود، و با سرشت و سرنوشت آدمی پیوندی ناگسستنی خورده است و هیچ‌گاه مانند آن در زندگی انسان مؤثر نیفتاده و جایگزینی برایش یافت نمی‌شود. تاریخ جوامع بشری بر نشان می‌دهد که کسانی با سابقه درخشان برای هدایت انسان‌ها به رستگاری برخاسته، از راه ارتباط ویژه با خداوند، پیامی آورده‌اند که فوق دانش بشر و خارج از مجاری عادی فهم (عقل، حس و تجربه) است و برای اثبات این ادعای خود معجزه نیز آورده‌اند. این ارتباط با هیوط حضرت آدم علیه السلام بر زمین آغاز شد و با قطع شدن وحی قرآنی و حلت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و پایان خورد.

وحی در چارچوب قالب‌های ذهنی و عقلی متداول بشر نمی‌گنجد، پدیده‌ای است مرموز و اسرارآمیز و یک نوع تکلیف آسمانی غیرمادی است که از به حس و تفکر عقلی قابل درک نمی‌باشد، بلکه با درک و شعور دیگری است که گاهی در برخی از افراد به حسب خواست خداوند پیدا می‌شود و دستورات غیبی را از طریق وحی و تعلیم خدایی دریافت می‌کنند.

ارتباط و دریافت وحی با خداوند از سه طریق صورت می‌گیرد. ۱. وحی مستقیم، ۲. با واسطه شنیدن سخنان من وراء حجاب ۳. از طریق فرستادن رسولی که پیام الهی به پیامبرش ابلاغ کند.

مفسرین بر اصل امکان وحی و اقسام سه گانه آن اتفاق نظر دارند. اما در کیفیت، مصادیق و چگونگی نزول و حقیقت وحی نظرات خاص خود را دارند و نیز وحی در علم کلام، تفهیم یک سلسله حقایق و معارف از طرف خداوند به انسان‌های برگزیده - پیامبران - برای هدایت مردم، از راه دیگری غیر از راه‌های عمومی و شناخته شده است و همچنین در حوزه الهیات اسلامی بر یک نکته اساسی مشترک تکیه شده است و آن این که وحی، آن ایجادات کلامی خداوند است که توسط برگزیدگان الهی به جهان انسانی نازل شده است. وحی، در اصطلاح فلسفه، عبارت است از القاء خفی از جانب امر علی به این خداوند، در نفوس بشری که مستعد این القاء باشند. عرفا وحی را حقیقت معنوی صادر اول می‌دانند و معتقدند که همه انبیاء نور نبوت خود را از او دریافت می‌کنند چنان رسول اکرم صلی الله علیه و آله صادر اول است، حقیقت وحی را دریافت می‌کند و آن را برای مردم بیان می‌دارد. قرآن کریم مبدأ و مصدر وحی را خداوندی می‌داند که عین علم و شهود است، بنابراین هیچ گونه جهل و غفلت را به حرم امن الهی راه نیست و وجود مبارک پیامبر صلی الله علیه و آله را در مراحل سه گانه تلقی و ضبط و ابلاغ معصوم و مصون از خطا و تحریف می‌داند.

بعضی از مفسرین بر این باورند که محتوای الفاظ دیگر کتاب‌های آسمانی غیر از قرآن کریم، مانند تورات و انجیل، همانند حدیث قدسی الهی و واژگانشان از پیامبر بوده است. ولی بعضی نزول الواح ده گانه به حضرت موسی علیه السلام را لفظی می‌داند.

با این حال عده‌ای از مستشرقان ماهیت وحی بر پیامبران الهی و عده‌ای آن را غیر وحیانی و آن را مولد (نبوغ پیامبر صلی الله علیه و آله کتب پیشین، عالمان یهودی و مسیحی، فرهنگ زمانه، القاء شیطان و ...) دانسته‌اند. تفسیر وحی به نبوغ، چیز جدیدی نیست. ریشه‌های این تفسیر به عصر پیدایش اسلام بازمی‌گردد.

عده‌ای مصدر وحی را نبوغ درونی، بدون استناد به ماوراء غیب و فیض الهی می‌دانند و حال آنکه وحی به معنای ارتباط با امور معنوی، به طریق فیض، بدون اکتساب و فکر، به صورت غیبی است.

همخوانی و مطابقت بین قرآن و تورات، دلیل بر اقتباس و اخذ کردن نیست؛ چون ادیان الهی فرق چندانی در اصول و اهداف با یکدیگر ندارند مگر در کیفیت اعمال، قرآن؛ مسائل بنیادی پیشین را دنبال می‌کند؛ البته با مطالب کامل‌تر... و محصول فرهنگ زمانه و وام‌دار آن فرهنگ به شمار نمی‌آید، بلکه فرهنگ عربی و دیگر فرهنگ‌ها وام‌دار فرهنگ قرآنی هستند مستشرقان که بحث فرهنگ زمانه را مطرح کرده‌اند و مصدر را می‌ا از فرهنگ زمانه می‌دانند نه تنها قصد دارند عظمت قرآن را از تورات و انجیل تحریف شده پائین بیاورند بلکه راضی نمی‌شوند جزء این‌که از اسلام و قرآن دست برداشته‌اند و از ملت و آئین آن‌ها تبعیت گردد. کاری است که قرآن از زبان و نیت آن‌ها خبر می‌دهد.

وحی به جهت سنجیت با عقلانیت، مستند بودن عقاید و معارف اسلامی، جامعیت قوانین زندگی، انسانیت و معنویت، صداقت، یکی و یز اخلاص پیامبر ﷺ و پیشوایان اسلام، عامل عمده‌ای در پذیرش آزادانه این دین از سوی جوامع شرقی و غربی بوده، نه برگرفته از نبوغ پیامبر ﷺ کتب پیشین، الهام، فرهنگ زمانه و...

اهمیت موضوع تا حدی است که اگر به این مسئله به درستی پرداخته نشود و ضرورت آن بیان نگردد ممکن است افراد مشکوک و سودجو، وحی را انکار کرده و آن را گفته خود پیامبر ﷺ القاء کنند و در نتیجه اعجاز قرآن را منکر شوند و این خود مقدمه‌ای باشد برای انکار تمام معارف اسلامی، اصل اسلام و وحی الهی. تبیین این مسئله لازم و ضروری است تا حقانیت دین اسلام و وحی الهی و برتری آن بر تمام ادیان الهی اثبات شود.

بنابراین اهداف در این کتاب عبارت‌اند از:

الف) اقناع و ارضاء روح‌های تشنه معنویت و تکامل نسبت به وحی، قرآن، دین در دنیای بحران‌زده غرب.

ب) دفاع از کیان قرآن، وحی و اسلام ناب محمدی (ﷺ) و اداء دین نسبت به مفسر اول قرآن پیامبر اعظم، ائمه اطهار، اولیاء الهی و ادای شکر منعم.

ج) دفع شبهات معترضان و مغرضان نسبت ماهیت و مصدر وحی، امکان وحی حاکمان آن، خطاناپذیری وحی و دفع فتنه‌ها و توطئه‌های مستشرقان مغرض نسبت به وحی الهی و عال‌عیب با استناد به ادله اسلامی و نظرات مستشرقین منصف.

www.ketab.ir